

WWW.LUNO.HU

L'udové noviny

Týždenník Slovákov v Maďarsku

Cena 200 Ft | 6. júla 2017 | Ročník LXI | č. 27

*„A Csehszlovák - Magyar lakosságcsere
70. évfordulójára ültette
Pitvaros lakossága.”*

*„Zasadilo obyvateľstvo Pitvaroša
pri príležitosti 70. výročia
výmeny obyvateľstva medzi
Československom a Maďarskom.”*

Pitvaros, 2017. június 24.

V Pitvaroši spomínali na výmenu
obyvateľstva | **6. strana**

Anketa: Kde dovolenkujú naši
čitatelia? | **4. strana**

Súťaž hešteg L'udové noviny! # Informácie hľadajte na našom webe!

Týždenník Slovákov v Maďarsku

Šéfredaktorka: **EVA FÁBIÁNOVÁ**

Jazykový redaktor: **GREGOR M. PAPUCSEK**

Technický redaktor a grafická úprava: **ZLATKO PAPUČEK**

Reportéri – redaktori: **CSABA LAMPERT, ERIKA TRENKOVÁ**

Adresa redakcie: **1135 BUDAPEŠŤ, CSATA U. 17, 1/9**

Poštová adresa redakcie: **1555 BUDAPEST, Pf. 99**

Telefón: (1) 878 14 31 • Fax: (1) 878 14 32

E-mail: ludove@luno.hu • Internetový denník: www.luno.hu
Nájdete nás aj na facebooku.

Majiteľom novín je Celoštátna slovenská samospráva
v Maďarsku

Slovak Ludové noviny vydáva Nezisková
verejnoprospešná s. r. o. SlovakUM

Za vydanie zodpovedá konateľ
Imrich Fuhl

Členovia Redakčnej rady Ludových novín
Alžbeta Árgyelánová (predsedníčka)
Ludo Pomichal, Juraj Rágyanszki, Matej Šipický, Tünde Tušková

Sponzor: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

ISSN 0456-829 X
Tlač: Vydavateľstvo Croatica

Obsah

Za Jurajom Ezüstom.....	3
O čom sme písali?.....	3
Anketa: Kde dovolenkujú naši čitatelia?.....	4
V Pitvaroši spomínali na výmenu obyvateľstva.....	6
27 súťažiacich na XI. Kapustníkovom festivale.....	8
V Mlynkoch sa skončil program Bodujeme.....	10
Výlet komlóšskych žiakov v Sedmohradsku.....	10
Rozlúčka so školou v Sarvaši.....	12
Koniec školského roka v Békešskej Čabe.....	13
Svetové stretnutie rodín v Budapešti.....	14
Ako ošetriť spálenú pokožku.....	15
Jedlo ovplyvňuje sny.....	15
Andrea Spevákova: Pruhý.....	16
Noc múzeí s Veľkotarčanmi.....	18
Na voľné chvíle: Chuck Norris, sudoku.....	19
Tábor v Mojmirovciach.....	20
Titulná fotografia: internet, Erika Trenková	

Pracovná ponuka

Materská škola, všeobecná škola, gymnázium a kolégium s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti hľadá učiteľa s univerzitným vzdelaním na predmet slovenský jazyk a literatúra. Uprednostňujeme tých, ktorí majú aj učiteľský smer pre 1. – 4. ročník ZŠ alebo prírodovedný odbor.

Termín prihlášky: **do 26. júla 2017.**

Ďalšie informácie nájdete na stránke:

kozigallas.gov.hu.

Ludové noviny rozširuje a predplatné prijíma Maďarská pošta. Poštová adresa: Magyar Posta Zrt., Központi Hírlap Iroda, 1900 Budapest. Noviny si možno predplatiť na každom poštovom úrade a u poštových doručovateľov. Ludové noviny si môžete objednať aj na e-mailovej adrese hirlapelofizetes@posta.hu a telefonicky na čísle 06-1/767-8262. Ročné predplatné: 7320 Ft, polročné: 3660 Ft, štvrťročné: 1830 Ft. Na území Slovenskej republiky ročné predplatné: 31 752 Ft. **Identifikačné číslo novín (lapkód) je 15200.** Všetky práva vyhradené. V prípade publikovania alebo ďalšieho šírenia správ a fotografií z Ludových novín a www.luno.hu prosíme jednoznačne uviesť zdroj. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia, nezaručuje ich publikovanie a vyhradzuje si právo krátiť príspevky. Uverejnené materiály vyjadrujú v prvom rade mienku autorov a v záujme plurality názorov nemusia byť v súlade so stanoviskom redakcie, ale predovšetkým so zásadou rešpektovať právo iných na vyjadrenie vlastného, čo aj rozdielneho názoru.

Za Jurajom Ezüstom

Vo veku 83 rokov nás navždy opustil akademický maliar slovenského pôvodu **Juraj Ezüst**. Narodil sa v roku 1935 v Békešskej Čabe. Navštevoval hodiny výtvarníctva v ateliéri miestneho maliara **Józsefa Mokosa**, neskôr na *Vysokej škole pedagogickej*

v **Jágr** bol študentom **Jánosa Jakubu**. Diplom získal na *Maďarskej vysokej škole výtvarného umenia*. Od roku

1971 žil v Budapešti. Popri svojej umeleckej tvorbe sa venoval aj vyučovaniu

a vo svojom rodnom meste založil nádiacu, ktorá poskytovala umelecké štipendiá talentovaným žiakom. Vo svojej tvorbe bol pokračovateľom dolnozemskej tradície, k svojim malbám čerpal námet predovšetkým z dolnozemskeho kraja a z tradičnej kultúry. Tvorbu J. Ezüsta uznali početnými význameniami, *pamätnou plaketou Munkácsyho*, *pamätnou mincou Medgyessyho*, *plaketou mesta Nagymaros*, *cenou Celoštatného bienále portrétov* a v roku 2003 bol vyznamenaný *Rytierskym krížom Maďarskej republiky*. Juraj Ezüst nikdy nezaprel svoj slovenský pôvod a nezabudol na svoje rodné mesto. Mal obrovský prínos na poli pestovania slovensko-maďarských kultúrnych stykov, o. i. bol iniciátorom medzinárodnej spolupráce *Slovenskej umeleckej besedy* a *umeleckej besedy Békéstáj*. V jeho šlapajach pokračuje jeho syn **Zoltán Gy. Ezüst** ako umelecký grafik. Uznávaný Čabän stál aj pri zrode prvého obvodného slovenského voleného zboru v Budapešti, v XII. obvode a aktívne sa zúčastnil spoločenského diania Slovákov v hlavnom meste. Pohreb J. Ezüsta sa bude konať dňa **14. júla o 9.45 hodine** na cintoríne Farkasréti.

Češť jeho pamiatke!

O ČOM SME PÍSALI?

LUDOVÉ NOVINY 60-ROČNÉ

PRED 50 ROKMI

Skleník komlóšskych družstevníkov poznajú aj v zahraničí

Skleník poľnohospodárskeho družstva „Viharsarok“ v Slovenskom Komlóši a jeho produkty sú známe po celej krajine, ba nie sú jeho zriedkavými hosťami ani zahraniční návštevníci. Táto malá ríša sa rozprestiera na 8 400 štvorcových metroch, pestujú v nej paradajky, papriku, huby, kaleráb a šalát. Družstvo exportuje do Československej socialistickej republiky a Nemeckej demokratickej republiky, no dostáva sa aj k domácim spotrebiteľom. Komlóšsky skleník zásobuje čerstvou zeleninou aj samostatné družstevné predajne v Budapešti, Kazincbarcike a vo Vacove. V neposlednom rade i v miestnej družstevnej predajni majú obyvatelia vždy dostatok čerstvej zeleniny. (27/1967)

PRED 45 ROKMI

Takto sa rodila národopisná zbierka v Maglóde

V maglódskom kultúrnom dome slávnostne otvorili slovenskú etnografickú výstavu, ktorá je výplodom oduševnenosti celej dediny. Šlachetná iniciatíva vedúcich obce na zbieranie národopisného materiálu sa stretla s veľkým porozumením obyvateľov. Pod vedením pedagógov sa zapojili do zbierania materiálu popri školákoch i starší občania. Výstava bude otvorená len dva týždne, ale vedúci dediny plánujú, že táto zbierka časom dostane stálu miestnosť. (27/1972)

PRED 25 ROKMI

Samospráva Békešskej Čaby rozhoduje o nás bez nás

Vedúca Čabianskej organizácie Slovákov a podpredsedníčka ZSM Anna Ištvánová: – Vážená samospráva, vo vašom rozhodnutí o Slovenskom gymnáziu, základnej škole a žiackom domove zo dňa 11. júna 1992 ste vôbec nebrali do úvahy názory pedagogickej rady, odborovej organizácie, rodičovského združenia, študentskej samosprávy, školskej rady, miestnej slovenskej organizácie i Zväzu Slovákov v Maďarsku. (27/1992)

PRED 20 ROKMI

Úvahy o parlamentnom zastúpení zostanú iba na papieri?

Závažnosť nevyriešeného parlamentného zastúpenia menšín spočíva najmä v tom, že zbytočne škodí inak údajne dobrému imidžu maďarskej politiky. Mnohí reprezentanti ako oficiálnej vládnej politiky, tak aj opozície si to v dostatočnej miere ani neuvedomujú, že absencia zastúpenia národnostných menšín v Národnom zhromaždení MR vlastne oveľa viac škodí dobrému menu a politike krajiny ako samotným národnostiam. (27/1997)

PRED 15 ROKMI

Slovenský divadelný súbor Vertigo oslavoval dôstojne

Ak prvá hra Vertiga *Okosen* a *Nikoleta* (1997) bola nádejným začiatkom, nasledujúca *Balada o stratených hodinách* (1999) slubným pokračovaním, potom *Spálenú morku* alebo *Recept na dobrú náladu* môžeme smelo pokladať za prejav umeleckého dozrievania. Klobúk dolu pred ľuďmi, ktorí dokážu raz za dva týždne obetovať voľné večery na to, aby sa trápili s memorovaním textov, situácií, potláčali svoje ego a menili svoje správanie, gestá, mimiku, len aby verne stvárnil postavu, ktorú im zverila režisérka. (27/2002)

Leto, more, vrchy... rodina

Leto je v plnom prúde, takže naša anketa je mimoriadne aktuálna. Mali sme respondentov z viacerých Slováckmi obývaných lokalít a ďakujeme im aj touto cestou, že nám odpovedali na našu otázku. Milí čitatelia, máte nejaké otázky, ktoré by ste položili viacerým Slovákom v Maďarsku? Pošlite nám ich do redakcie!

Chystáte sa tohto roku na dovolenku, ak áno, kam?

Členka Náboženského a sociálneho výboru CSSM Szilvia Glücková Salgaiová, Rétság

„Ako malé dievča som so svojimi rodičmi a sestrou chodievala na letné dovolenky. Navštevovali sme známe maďarské kúpaliská ako napríklad Sebeslav (Hajdúszoboszló), Miškovec a v neposlednom rade Blatenské jazero. Po úspešnej maturitnej skúške som od rodičov dostala svoju prvú zahraničnú cestu, kam som cestovala s bývalou spolužiačkou z gymnázia. Moja nebohá mamič-

cestovali. Pred dvoma rokmi, keď som išla do Anglicka navštíviť švagrinej dcéry, ktoré tam študujú, staršia dcéra zmapovala a pripravila päťdňový londýnsky program. Dokonca cez internet objednala aj vstupenky. V tomto roku sa chystáme do jedného z najnavštevovanejších miest sveta, do Dubaja. Všetko sa podarilo vďaka našim slovenským kontaktom. Dcéry znova pripravujú program. Mladšia ešte nikdy neletela lietadlom, táto cesta bude pre ňu ozajstným prekvapením a zážitkom.“

Evanjelický farár Attila Spišák, Slovenský Komlós

„Pýtate sa práve vo chvíli, keď sme v Balatonszárszó, v Konferenčnom a misijnom centre Evanjelickej cirkvi a.v. na brehu Balatonu. Teraz sa práve koná cirkevná súťaž, ale moja rodina a ja sme dostali od pána biskupa možnosť, aby sme svoj týždeň dovolenky strávili práve tu, na tomto prekrásnom mieste, aby sme sa zrelaxovali, oddýchli si, aby som sa mohol venovať výlučne svojej rodine, svojim deťom. Pre farárov je veľmi dôležitá rodinná rehabilitácia, lebo máme dosť nabitý program na celé leto. Organizujeme šesť táborov. Medzi nimi sa podarilo vytesniť jeden týždeň, aby sme mohli byť trochu aj spolu s rodinou a vôbec nič nerobiť. Naše deti sa už nemôžu dočkať, kedy budeme spolu len sami, a nie s nejakým táborom. Majú pekné spomienky na naše spoločne strávené dni. Preto sa snažíme každý rok, niekedy v lete, si urobiť aj rodinnú dovolenku, keď sa venujeme jeden druhému, čítame si, pozeráme filmy, rozprávame sa. A bicyklujeme sa, robíme si také krátke, 20-30 kilometrové túry okolo Balatonu. Hneď potom budeme mať tábor v Novohradskej župe, kde budeme točiť na kolesách 50 až sto kilometrov denne. Štartovať budeme zo Šámšonu a srdečne uvítame medzi nami aj nejakého novinára.“

Foto: autori

ka rada cestovala po Európe niekedy aj bez otca. Pravdepodobne túto vlastnosť som zdedila po nej. Som veľmi šťastná, že pred 20 rokmi sa mi ju podarilo nahovoriť, aby sme odcestovali do ďalekej Austrálie, kde žila jej sesternica s rodinou. Mali sme možnosť stráviť tam 5 týždňov. Odkedy mám rodinu, pokladám za dôležité, aby sme cez leto s deťmi niekam od-

Predseda Slovenskej národnostnej samosprávy Július Alt, Vacov

„Tohto roku sa s manželkou chystáme v septembri do Grécka, chceme navštíviť jednak hlavné mesto Atény, ako aj Peloponézske ostrovy, zaujímajú nás predovšetkým historicko-kultúrne pamiatky. Máme veľmi dobré skúsenosti z Grécka, boli sme tam už viackrát, napríklad na ostrove Korfu, odkiaľ sme loďou prešli aj do Albánska. Tam nás zaujal úplne iný svet, akoby sa tam zastavil čas, panujú tam v podstate ešte feudálne pomery. Minulý rok sme boli v Taliansku, v Sorrente, aj na ostrove Capri, ktorý je vyhľadávaným miestom umelcov. V Taliansku nás zaujala gastronómia, ryby a rôzne morské špeciality. S manželkou pokladáme za dôležité každý rok ísť niekam na dovolenku minimálne na týždeň, dva, ani nie kvôli oddychu, láka nás skôr možnosť spoznať nové kraje a kultúry. Pochodili sme už okrem iných krajín Španielsko, Portugalsko. Boli sme už aj v zámorí, v Spojených štátoch amerických a aj v Kanade. Jeden z našich synov je logistickým vedúcim Červeného kríža, snažíme sa ho vždy navštíviť tam, kde práve pôsobí. Naším veľkým snom je návšteva Petrohradu, v blízkej budúcnosti si určite nájdeme čas aj na zájazd do tohto krásneho ruského mesta.“

Učiteľka slovenskej základnej školy Natália Lopusná, Békešská Čaba

„Áno, chystám sa na dovolenku. So synom sme si naplánovali jeden dlhší víkend pri Balatone. Pôjdeme do Balatonszárszó preto, lebo máme stálu väčšiu partiu, s ktorou chodíme počas zimy do hôr, s touto skupinou pôjdeme teraz k Balatonu. Potom idem do tábora s deťmi, na Slovensko, to bude týždňový pobyt. Ešte sa chystáme aj k jazeru Tisa na niekoľko dní.“

Ostatné týždne budeme oddychovať doma, buď u mojej mamy, v Slovenskom Komlóši, alebo u nás, v Békešskej Čabe. Potrebujem oddych a trochu pokoja, lebo od septembra budem mať prváčikov, takže ma čaká náročný školský rok.“

Vychovávateľka slovenskej školy a žiackeho domova na dôchodku Mária Mravíková, Sarvaš

„Chystám sa do Popradu, lebo Kultúrny spolok sarvašských Slovákov Vernosť organizuje pre svojich členov štvordňový výlet do Vysokých Tatier. Pozrieme si mesto a pôjdeme aj do hôr na turistiku a budeme mať čas aj na individuálne programy. Kto chce, môže iba oddychovať, ale tiež bude možnosť ísť do kúpeľov, alebo do prírody. Ja sa chcem zúčastniť na každom programe, lebo keď už tam odcestujeme, chcela by som vidieť čím viac z daného kraja, ktorý navštívime. Keby som mala možnosť, rada by som navštívila Tibet, alebo

Aljašku, ani neviem odôvodniť prečo. Niečo ma tam láka, sú to veľmi zvláštne krajiny s úplne inou kultúrou, alebo prírodou, než máme tu, v Maďarsku. Pritom je to protirečivé, lebo napríklad lietania sa bojím, takže ťažko by som sa tam dostala. Inak pre mňa znamená oddych aj každoročná účasť v lete na plenéri Ruzickayho domu, tu, v Sarvaši, v Alžbetinom háji, už roky sa na nich zúčastňujem. Som amatérskou maliarkou a keď sa venujem tejto mojej záľube, úplne vypnem. V podstate to je pre mňa tiež určitý spôsob dovolenky.“ **AR, CsL, ET**

V Pitvaroši spomínali na výmenu

Spomienkovú slávnosť pri príležitosti 70. výročia výmeny obyvateľstva medzi Maďarskom a Československom usporiadala Pitvarošská slovenská národnostná samospráva spoločne s miestnym obecným úradom 24. júna.

Pitvarošský evanjelický kostol je smutne schátraný, okrášlený len tabuľkami, upozorňujúcimi na nebezpečenstvo padajúcej omietky. Holuby hrkútajú v jeho vyštrbených oknách. Veriacim slúži z času na čas len malá modlitebňa. Preto sa slávnosť začala dvojazyčnou ekumenickou bohoslužbou v pitvarošskom katolíckom kostole. O to, aby Božie slovo odznelo aj po slovensky, sa zaslúžil evanjelický farár na dôchodku **Pavol Kutýej** starší.

Historik **Štefan Tóth** sa vo svojom príhovore na námestí obce, v dejisku vysádzania pamätného stromu, venoval skúmaniu pozadia smutnej dejinnej udalosti spred 70 rokov. Okrem iného uviedol, že myšlienka výmeny obyvateľstva sa objavila už v r. 1937, s pripomienkou, že Slovákov na Dolnej zemi, usilovných, pracovitých, mnohodesných musia zachrániť pred utrpením, nech sa nestratia. Slovensko ich potrebuje.

– *Ľudovít Hrdlička* v Cirkevných listoch písal o tom, že iba totálne a úplné presídlenie krajanov je povolené, inak to bude nezmyselné, zvrátené a výsledkom bude distorzia. Nepodarilo sa to totálne a úplne uskutočniť. Ako všetci vieme, počas sčítania ľudu sa r. 1949 ešte stále prihlásilo v Maďarsku za Slováka viac, ako 30 tisíc občanov priznávajúcich slovenskú národnosť, hoci odišlo stadiaľto 72 tisíc Slovákov. Niekde bola chyba vo výpočtoch. Hoci len v malom počte, ale zostali. Boli to bolestivé roky – povedal odborník. – Na zá-

Foto: autorka

klade dokumentov o dohode sa tvrdilo, že Slováci odišli dobrovoľne. Keď sa však historik pozrie na tieto dokumenty bližšie, prebudia sa v ňom pochybnosti, či skutočne môžeme hovoriť o dobrovoľnosti, keď tým, čo prešli útrapami vojny, zažili hrôzy bojov a zajatia, hoci dovtedy sa venovali len obrábaniu svojho malého políčka, svojej rodine, svojmu domu, vstúpila do života veľká politika, pomýlila ich propaganda, sľubujúca raj na zemi. Neustále počúvali: *Matička vás volá! Matička vás čaká!* Čosi však nebolo v poriadku. Mnohí sa prihlásili a potom sa dali vymazať zo zoznamu, a tí, čo sa odsťahovali už 23. novembra 1947 v Malej hudobnej sále bratislavskej Reduty vytvárajú záujmovo-ochrannú organizáciu na ochranu svojich práv. Túto dobrovoľnosť musíme ešte skúmať. Nie aby sme jatrili rany, ale aby sme pochopili dejiny. Na spomienkovej slávnosti sa nemá prednášať na úrovni vedeckej konferencie, ale fakty musia byť spomenuté. A k faktom patrí, že množstvu rodín bol spôsobený zármutok, na oboch stranách museli žiť rodiny s popretíhanými rodinnými putami. Som Dolnozemečan, aj moja rodina utrpela,

naši sa dostali do Vlčian, do Nededu. Ako dieťa si spomínam, že môj starý otec, kedy sa len dalo, vracal sa naspäť, bol u nás, na malej verande. Keď som prichádzal zo školy a cítil vôňu tabaku z fajky, hneď som vedel, že starý otec je tu. Vždy hovoril: *pozriem si svoj maličký sálaš, svoj agátový sálaš.* Skoro odovdel, ostatní jeho príbuzní žijú na Slovensku, udržiavame kontakty. Ale takéto bolestivé chvíle nesmie nikdy prežiť nikto viac, najmä nie deti. Aj preto musíme spomínať, aby sme pestovali priateľstvo, bratstvo. Je to veľmi pekné gesto, krásna myšlienka spoločne zasadiť strom. Nech je to strom priateľstva, odpustenia, večnej pamiatky.

Následne účastníci slávnostnej spomienky zasadili pamätný strom. Nad pamätnou tabuľou bude dávať tieň hloh, dnes ešte krehký a jemný stromček, ktorého kvety sú bohaté, s lupeňmi ako ruža, patrí do tejto čeľade, a jeho plody liečia ochorenia srdca. Za aktívnej účasti predsedníčky Slovenskej národnostnej samosprávy **Anny Lehoczkej**, starostu Pitvaroša **Tibora Radóa** a oficiálnych hostí pridali ruku k dielu a chopili sa lopaty aj reprezentanti

obyvateľstva spred 70 rokov

obcí, kam sa dostali niekdajší Pitvarošania, z Kolárova, Čierneho Brodu a Mostovej. Spoločne položili vence k vyrezávanému Stĺpu vyrovnania. V Pitvaroši obyčajne kladú vence na štátny sviatok sv. Štefana, 20. augusta, ale hosťom sa žiadalo po odhalení pamätnej tabule položiť veniec k stĺpu a uctiť si pamiatku aj týmto spôsobom, s nevysloveným odkazom vyrovnania s nezmieriteľným a s tým, čo sa nedá odčiniť.

V kultúrnom dome si pozvaní hostia spoločne pozreli dvojdielny dokumentárny film z roku 1996 o výmene obyvateľstva *Mať volá*. Na úvod autor, vtedajší reportér a režisér Maďarskej verejnoprávnej televízie MTV, dnes predseda

národnostného výboru Maďarského národného zhromaždenia, slovenský hovorca **Ján Fuzik** povedal:

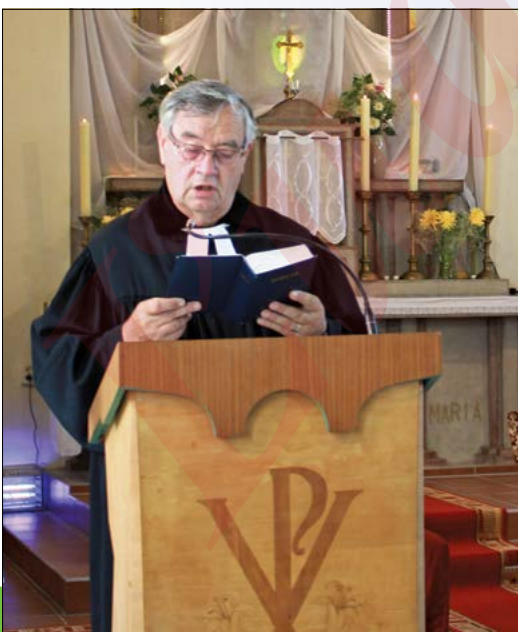
– Pitvaroš tvorí rámec tohto filmu, aj sami uvidíte. Bohužiaľ, tohto roku sme sa navždy rozlúčili s pani Alžbetou Tószegiovou, ktorá film uvádza aj uzatvára. Odprevedali sme ju na Slovensko, kam sa jej brat presídlil. Precestovali sme niekoľko tisíc kilometrov od Miškovca po Sudety, od južného Slovenska po južnú Dolnú zem, od Piliša do Handlovej. Film sme museli urobiť v dvoch častiach. V prvej časti sme spracovali, ako došlo k presídleniu, ako to ľudia prežívali a druhá časť sa odohráva už v Československu, čo ich tam čakalo, s akými pocitmi začali nový život, podaktorí na Slovensku, iní zas až v ďalekom česko-nemeckom pohraničí, o čom sa im ani nezdalo, že sa tam môžu dostať. Bolo a aj je to zložité. Preto sme začali Pitvarošom, lebo tu v tej dobe žilo asi 3 a pol tisíc duší a 80 % obyvateľstva sa odtiaľto presídlilo. Čo bol výnimočne vysoký pomer. V Békešskej Čabe bol pred druhou svetovou vojnou najväčší slovenský evanjelický zbor na svete, 40 tisíc veriacich, odtiaľ odišlo 8000 Slovákov. Aspoň 32 tisíc

zostalo. Z pilišskej oblasti sa presídlilo menej Slovákov. Aj z mojej rodnej dediny, z Kestúca, odišlo asi 40 rodín. Muži boli vtedy v ruských lágroch. Našich 360 baníkov, civilov, odvliekli Rusi. Neskôr sa stali partizánmi a vrátili sa až o štyri roky. Ich ženy, dcéry sa preto neprihlásili, lebo ich muži a otcovia boli niekde v Sovietskom zväze. V Handlovej sme našli takú rodinu, kde sa žena, tetka Hertlíková narodila v Kestúci. Preto sme začali Pitvarošom, lebo Pitvaroš je symbolom presídlenia, nielen pre výnimočne vysoký počet presídlených, ale aj kvôli kostolu, ktorý tu aj dnes stojí ako taký smutný výkričník, ako memento. Svedčil o hospodárskej sile Slovákov, o ich počte, ako tu žili, akú ekonomickú silu kedysi predstavovali. Aspoň že malá modlitebňa sa zachovala z tej majestátnej budovy, aby tých pár slovenských evanjelikov, ktorí tu žijú, sa malo kde modliť.

V kultúrnom programe vystúpila Pitvarošská folklórna skupina.

Horúci letný deň v Pitvaroši, ako začal, tak i skončil, v katolíckom kostole, koncertom gitarového virtuóza **Daniela Prónaiho** a jeho žiaka **Istvána Petrovicsa**.

Erika Trenková

27 súťažiach

V sobotu 10. júna sa v Šoškúte úspešne uskutočnil *XI. Kapustníkovy festival*. Účastníkov bol plný dvor *Základnej umeleckej školy Károlya Andreettiho*. Ešte sa vystupujúci, ktorých bolo práve akurát, aby sa hostia dobre zabavili, ale neunudili, ani veľmi nerozcvičili, už sa spustil lejak. Organizátori podujatia, *Slovenská samospráva v Šoškúte*, boli pripravení. Diváci sedeli pod šiatrom, veľmi sa nevzrušovali. Usilovne pozerali na javisko, kde práve mládežnícka dychovka vyhrávala svoj štvrt hodinový program. Tolko stačilo, aby dážď ustal. To bolo ako povel pre členku slovenskej samosprávy **Ivett Körtvélyesi**, ktorá vybehla s dvoma handrami a poutierala zmoknuté stoličky pre oficiálnych hostí. Páni dôležití však mali byť na dvoch miestach naraz. Súťažiach v pečení kapustníkov bolo dvojnásobne viac ako napríklad vlni, až 27, preto jednoducho nemali čas posedávať v hľadisku.

Priznám sa, bola som sústredená na kapustníky, hoci cez otvorené okno som počula, čo hovorí moderátor programu **Filip Ónodi**, nevedela by som vám dnes povedať, kto otvoril podujatie. Starosta obce **Ferenc König** to asi nebol, lebo mal prísť, aby krájal kapustníky na jednohubky pre porotu. Najprv neprišiel, vraj nedostal pozvánku. Tak som začula, že je síce rodený Šoškúťan, len nemá rád kapustníky. Vari len nechcel kapustníkovy festival „odblicovať“? Ak aj áno, nepodarilo sa mu to. Telefonicky ho zastihli. Šoškút nie je zas tak veľký, asi za 10 minút už ovoniaval, študoval, pozoroval, premeriaval, porovnával súťažné vzorky kapustníkov.

(Nuž, priznám sa, nebola to náhoda, že som sa sústredila na kapustníkovú súťaž. Poznám chuť kapustníkov a mám ich rada. Ba ich rada aj pečiem. Preto som si zmyslela, že sa tento rok aj ja prihlásim do súťaže. Členka Slovenskej národnostnej samosprávy **Nikoleta Patocskaiová**, u ktorej sa hlásili súťažiaci, sa môjmu záujmu potešila. Vraj, nech sú účastníci aj odinakial, povedzme i z neďalekej dediny. A nech vi-

dím, ako také zápolenie v Šoškúte vyzerá. Schovaná za fotoaparát sa dostanem aj k tým najtajnejším informáciám! Nepočítala som však s tým, že podmienky súťaže som chápala odlišne, než tí, ktorí ju vypísali. Ja som neobjavila nijakú podmienku o tom, že kapustníky by mali byť podľa šoškútskeho receptu, preto som pripravila „nitránske kapusníky“, aké pekáva môj otecko. Rozdiel je na prvý pohľad v tom, že v Šoškúte sa pečú kapustníky väčšie, ktoré potom pokrájajú na úhladné, dlhšie kúsky. Tie moje boli tak akurát do ruky, na „tri hryzy do huby“.)

Trúfam si povedať, že najťažšiu úlohu mala porota, v mužskom zložení, samí vážni ľudia, ako štátny tajomník zodpovedný za energetické otázky a poslanec Národného zhromaždenia **Ondrej Aradszki**, pôvodne z Békéšskej Čaby, dvaja starostovia zo susedstva, z Pusztazámoru **Benedek Pátrovics** a z Tárnoku **Gábor Szolnoki**, pomáhal mu aj syn **Lázár**, chlapcovi 15 vzoriek stačilo až po krk, a tri miestne celebrity **József Mészáros, István Papp** a **Ladislav Keller**.

Porotcovia si najprv pozorne poobzerali zovňajšok, ovoňali, potom koštovali, aby zistili chuť každého kapustníka, napokon stanovili celkový dojem. Rozdávali body, mohli udeliť až po 20 bodov za vzhľad-chuť-dojem, pričom nikto z prítomných v sále nevedel, kto upiekol ten-ktorý kapustník. Každý z lákavých malých diel mal číslo od 1 po 27. To bolo všetko, čo sa dalo vedieť.

Kým porota pracovala, na javisku sa spievalo, tancovalo, vyhrávalo, v hľadisku sa tleskalo, obdivovalo, fandilo. Za rohom javiska sa stálo do radu na trdelníky, deti sa kízali o dušu v nafukovacom hrade, tie menšie sa točili na ľudovom kolotoči v košíkoch, hrali sa s veľkými stavebnicami, ale mohli si dať vymalovať tvárič-

na XI. Kapustníkovom festivale

Foto: autorka

ky či kúpiť „jarmočnô“, darček z jarmoku. Dospelým ponúkali české pivo či víno z miestnej pivnice.

Žiaci folklórneho odboru Základnej umeleckej školy K. Andreettiho svojím vystúpením zároveň aj zložili záverečnú skúšku roka, preto mali rodičia namiesto nich trému. Deti sa veľmi nezervózovali, lebo vedeli, že vedia. Aspoň tak sebavedome vyzerali. Všetky, od tých najmenších, teda od skupiny *Drobunké slniečko*, cez *Malé slniečko*, po najväčších, skupinu *Veľké slniečko*. Pripravili ich učiteľky **Erzsébet Kunosová Ácsová** a **Hortenzia Lórinčová**, ktorá je zároveň choreografkou šóškútskeho folklórneho súboru *Večernica*. Sprevádzala ich vynikajúca skupina muzikantov, ktorých vedie **István „Gázsa“ Papp**. Nemala som šťastie vidieť ich tancovať slovenské tance. Tentoraz predviedli sedmohradské tance. Z *Veľkej ldy* pri Košiciach pricestoval *Folklórny súbor Petra Ilosvaia Selymesa*. Hoci je to súbor, ktorý sa rozhodol reprezentovať maďarský folklór z rôznych regiónov Slovenska, najprv sa ukázali so šumiackymi tancami a potom zacifrovali Parchovanský čardáš. Je to trochu irónia osudu, že maďarský súbor zo Slovenska ako jediný tancoval „po slovensky“. Večernica uzavrela folklórny program tancami zo sedmohradského *Korundu*.

Kým na javisku prebiehal program, porotcovia rozhodli, kto podľa nich najlepšie zvládol úlohu pečenia šóškútskych kapustníkov. Veru aj hlas zvyšovali, kým stanovili, kto dostane prvú, druhú a tretiu cenu, a komu udelia mimoriadne ceny. Kým ich odovzdali, **Ondrej Aradszki** vyhlásil, že obec dostane 80 miliónov forintov na opravu a vyasfaltovanie chodníkov v Šóškúte. Všetky účastníčky súťaže, ktoré priniesli kapustníky z kila múky, dostali od samosprávy nákupnú poukážku v hodnote 11-tisíc forintov. Krištáľové vázy si odniesli

s 1. cenou **Ilona Lukáčsová**, druhou bola **Šarolta Pappová** a na treťom mieste skončila **Gabriela Mrázová**.

(*Naozaj nikto netušil, že predsedníčka slovenskej samosprávy v Šóškúte si vypiekla striebornú medailu. Ja som toho svedkom. Len dodám, že ja som nepriniesla kapustníky z kila múky, lebo mi z nich cestou ubudlo. Preto som si nerobila nárok na nákupnú poukážku.*)

Po vyhlásení víťazov ponúkli kapustníky divákovi, ktorí si mohli zobrať kúsok, hoci aj z každého, za cenu, ktorú si stanovili sami podľa vlastného úsudku.

(*Priznám sa, bola som dotknutá, keď sa jedna pani pozerajúc na moje chutnučné kapustníčky, povedala: – Toto tu nie sú kapustníčky! Ešte že nedodala, čo ja nepoznám, to ani neexistuje... Jedna ďalšia pani si zobrala plnú tácku aj z tých mojich baculatých kapustníkov. – Hmmm, to je dobré, – slastne vzdychla. – Z týchto si zoberte, ponúkala svojich známych, – tieto sú božské. Moje srdce zaplesalo. Oplatilo sa hodiť sekať, karamelizovať, dusiť kapustu, pripravovať kvások, miesiť cesto, nechať ho vykvasiť, tvarovať kapustníčky, natierať vajcom, piecť ich tak, aby plnka nevytiekla a ponatierať tukom, od skorého rána do horúceho poludnia s rozpálenou rúrou v kuchyni! Za to jedno božské hodnotenie, aj za príspevok do kasičky cti za moje kapustníčky. Prispela som na dobrú vec a mám z toho radosť.*)

Koľko sa nazbieralo v pokladničke cti? Asi toľko ako vlni. Miestna slovenská samospráva jej obsah použije na nákup materiálu, bez ktorého sa takáto alebo podobná akcia nezaobíde, ale zároveň v žiadnom súbehu na podporu slovenských akcií nie je príslušná rubrika, odkiaľ by zobrali na ne zdroje.

Erika Trenková

Skončil sa program Bodujeme

V Slovenskej národnostnej základnej škole v Mlynkoch 8. júna odovzdali ceny najúspešnejším žiakom programu *Bodujeme*. Začiatkom školského roka 2016/17 Slovenská samospráva v Mlynkoch vyhlásila túto súťaž pre vyšší stupeň základnej školy. Cieľom súťaže bolo hlavne podnietiť žiakov, aby sa aktivizovali v miestnom slovenskom národnostnom živote. Slovenská samospráva počas celého školského roka dávala súťažiacim úlohy, ktoré súvisia s národnostným životom a za ich riešenie žiaci dostali body. Taktiež mohli dostať body za účasť na slovenských národnostných podujatiach, na slovenských omšiach alebo na slovenskom jazykovom kurze.

Na súťaž sa prihlásila viac ako polovica žiakov. Niektorí neboli dostatočne vytrvalí, ale aj tak sa podarilo zaktivizovať približne 20% žiakov, ktorí sa zúčastnili cyklotúry, pozerali slovenský kreslený film, riešili úlohy v oblasťnom dome a v knižnici, zaví-

tali na predstavenie Slovenského divadla *Vertigo*, zbierali slovenské nápisy v dedine a na cintoríne, zúčastnili sa výstupu na Piliš a strávil nezabudnuteľný deň v jurkách na Chotárnej skale. Okrem toho sa pravidelne zúčastňovali na slovenských omšiach a učili sa aj na kurze slovenského jazyka. Bolo veľmi radostné, že s týmto programom sa podarilo aktivizovať nielen deti, ale aj ich rodičov a starých rodičov.

Na slávnostnom odovzdaní cien mali žiaci zmiešané pocity. Účastníci súťaže vzrušene čakali na výsledky, ten kto sa medzičasom vzdal súťaže alebo sa na ňu ani neprihlásil, závistlivo pozeral na hodnotné odmeny, pričom viacerí slúbili, že v novom školskom roku sa aj oni zapoja do programu. Pre nich bolo veľké ponaučenie asi aj to, že v tejto súťaži mohli dosiahnuť dobré výsledky aj tí žiaci, ktorí nepatria medzi najlepších žiakov v škole, museli byť len usilovní a vytrvalí. Poslednou úlohou účastníkov súťaže *Bodujeme* bolo napísať svoj názor na tento program.

Bence Havas, 5. trieda, I. miesto:

„Bol som veľmi šťastný, že som sa mohol zúčastniť na programe. Úlohy boli zaujímavé, napríklad napísať slovenské názvy ulíc, niektoré som doteraz nepoznal. Aj v knižnici som veľa pracoval. Naučil som sa veľa nových slov. Na túru na Piliš som išiel s kamarátmi. Mne sa páčila vianočná súťaž. Tam sa zúčastnila aj moja rodina. Aj film bol zaujímavý. Najviac sa mi páčil deň v jurte. Veľa

Bezhranične – výlet komlóšskych

Foto: autorka

Slovenská základná škola v Slovenskom Komlóši sa po prvýkrát zapojila do projektu, podporovaného Ministerstvom ľudských zdrojov, ktorý pomáha žiakom, aby sa dostali do okolitých štátov, obývaných maďarskou národnosťou. Titul projektu pod číslom HAT-16-01-0419 naznačil cieľ exkurzie: *Identita a spolupatričnosť v srdci Európy* bohatom na prírodné krásy. Pred výletom usporiadali rôzne prípravné programy, žiaci sa v nich oboznámili s dejinami, prírodnými klenotmi a známymi osobnosťami, viažucimi sa k tejto oblasti. Na výlet sa pripravovali s veľkým očakáva-

sme sa hrali po slovensky. Najlepšia bola hra Kráľ, kráľovná. Dúfam,

bol veľmi milý. Jazyk nás učil hrou formou, čo sa mi obzvlášť páči-

Foto: autorka

že aj o rok bude program Bodujeme. Chcel by som sa ho znova zúčastniť.“

Petra Galdová, 7. trieda, II. miesto:

„Súťaž pod názvom Bodujeme mi obohatil tento školský rok. Vďaka tomuto programu som mala možnosť zúčastniť sa na mnohých akciách. Chodila som na slovenský kurz, kde som sa toho veľa naučila. Bola som prinútená komunikovať a rozširovať si slovnú zásobu. Pedagóg

lo. Mali sme za úlohu vlastnoručne pripraviť darček a počas práce sme sa rozprávali po slovensky. Na začiatku roka som sa zúčastnila cyklistickej túry. Na miestnom cintoríne som sa bola pozrieť na slovenské náhrobné kamene. Táto úloha ma veľmi zaujala. Jedného dňa som sa vybrala po dedine hľadať názvy ulíc v slovenskom jazyku. Chodila som aj na slovenské omše. Azda najzaujímavejším programom bola

pre mňa návšteva divadelného predstavenia. Za úlohu sme dostali vypísať slová, ktoré nám boli povedomé. Hlboké dojmy vo mne zanechal aj výstup na Pilíš. Pri príchode nás vítali krásnym spevom. Nádherným momentom bol vianočný čas. Oslávili sme ho pestrým programom, tancami, spevom a mnohými súťažami. Chcela by som ešte spomenúť výlet na Chotárnu skalú, na ktorej sme mali možnosť prespať v jurtách. Ďakujem za tento nádherný rok, plný nezabudnuteľných zážitkov.“

Dorottya Hegyiová, 8. trieda, III. miesto:

„Súťaž Bodujeme bol veľmi dobrý nápad. Programy boli veľmi dobré a zaujímavé. Páčil sa mi výlet na bicykli, výstup na Pilíš, súťaž v Slovenskom dome a slovenský kurz. Darčeky boli veľmi inšpiratívne. Cítila som sa dobre. Ďakujem!“

Regina Frišalová, 6. trieda, IV. miesto:

„Veľmi sa teším, že som mohla byť v tejto súťaži. Veľmi dobre som sa cítila. Ďakujem za zážitky, budem na ne spomínať celý život!“

Deti, pripravujte sa, v septembri pokračujeme! **(MD)**

Žiakov v Sedmohradsku

ním, lebo väčšina žiakov ešte nebola v Sedmohradsku.

Prvou zastávkou exkurzie bola prehliadka dvoch známych hradov. Boli to Deva (po maď. Déva) a Hunedoara (po maď. Vajdahunyad). Žiaci pri každej pozoruhodnosti predniesli krátky referát, ktorý si predbežne pripravili. Tým si rozširovali poznatky a cvičili samostatnú prácu. Cesta žiakov viedla ďalej k pamätnému miestu básnika *Sándora Petőfiho*. V dedinke *Albesti* (po maď. Fehéregyháza) vytvorili malé múzeum, predstavujúce jeho životnú dráhu a hlavné dejiny boja za slobodu v rokoch 1848/49. Na jeho pamiatku

žiaci uložili veniec pri soche básnika. Prvý deň končil tiež spomínaním na literárnu osobnosť pri rodnom dome spisovateľa *Árona Tamásiho*.

V rámci výletu sa siedmici komlőšskej školy zoznámili aj so svojimi rovesníkmi, žijúcimi v Sedmohradsku. Navštívili základnú školu s vyučovacím jazykom maďarským v meste *Odorheiu Secuiesc* (po maď. Székelyudvarhely), kde spolu spomínali na *Deň spolupatričnosti* a strávili príjemné predpoludnie.

Popoludní odcestovali do mesta *Praid* (po maď. Parajd) a navštívili solnú baňu, plnú zaujímavých atrakcií. Poslednou zastávkou tohto

dňa bola *Sovata* (po maď. Szováta), kde ubytovanie bolo neďaleko unikátneho *Medvedieho jazera*.

Tretí deň uplynul v znamení spoznávaní prírodných krás *Karpát*. Žiaci sa prechádzali okolo jazera so zvyškami stromov a po národnom parku *Cheile Bicazului* (po maď. Békás Szoros). Rýchlo prišiel posledný deň, keď na programe mali návštevu mesta *Kluž*, kde uložili veniec pri soche kráľa *Mateja Korvína* a pripomenuli si jeho osobnosť pri jeho rodnom dome.

Deti sa vrátili domov s peknými zážitkami a novými poznatkami. V rámci zhrňujúcich programov si systematizovali kopu informácií a spomínali na krásne chvíle.

Marianna Bajczerová

Rozlúčka so školou v Sarvaši

V našej škole je už tradíciou, že na konci roka ôsmaci pripravujú pestrý program pre učiteľov, ktorí ich učili počas ôsmich rokov. Aj tento rok sa predstavili svojou nápaditosťou a kreativitou. V programe šikovne uviedli tanečnými choreografiami ich život v škôlke a postupne od 1. triedy až po 8. triedu. Rozlúčili sa so svojimi učiteľmi **Zuzanou Korbelyovou Csicselyovou** a **Henrikom Osztrólczim**. Ani chlapci nedokázali

Zsombor Kelemen a žiačka 6. A triedy **Tamara Paraizs**. Riaditeľka školy **Zuzana Nemčoková** vo svojom otváracom príhovore privítala všetkých prítomných a hostí. Siedmačky **Nelli Huszáriková** a **Viktória Folytánová** sa po slovensky a po maďarsky rozlúčili s ôsmakmi. Nasledoval program ôsmakov, ktorý pripravili učiteľky **Csilla Tomasovszká Dányiová** a **Alena Kosc**. Zaspievali svojej triednej učiteľke a svojmu vychovávateľovi slovenskú pieseň, na gitare ich sprevádzal učiteľ **Zoltán Fonád**. Ôsmak **Dominik Sinka** zahral na klavíri dojemnú pieseň v sprievode žiaka 6. B triedy **Dávida Zimu**, ktorý hral na klarinete. Potom sa riaditeľka školy postavila k mikrofónu a po dôvernom príhovore osobne oslovila každého lúčiaceho sa žiaka. Slávnosť pokračovala odovzdaním osobitných cien. Medzi ne patrí **Cena Jána Folytána**, ktorú najúspešnejšej žiačke v oblasti slo-

dostali žiaci, ktorí reprezentovali školu hrou na citare a v spevokole. Ceny dostali žiačky **S. Csernusová**, **A. Kóriková**, **L. Körösiová**, **B. Szélová**, **C. Mogyorósiová**, **A. Kissová**, ktoré odovzdala učiteľka **Cs. T. Dányiová**, predsedníčka kuratória. Zástupkyňa riaditeľky **Anna Franková** odovzdala odmeny za spoločenskú prácu **Zuzane Szebeniovej**, **Tünde Molnárovej** a **Ádámovi Bliznákovi**. Vlastnoručne zhotovenú gitaru od vedúceho citarového krúžku **Jána Galáta** dostala **Bianka Fehérváriová-Nagyová**. Nasledovali ceny za vynikajúce výsledky v športe, ktoré dostali **Bettina Keményová** a **Gabriella Mraviková**. Gabika dostala aj krásny pohár za výsledky v šachu od svojho majstra **Lajosa Patkósa**. Hodnotné knihy dostali za športovú činnosť **Szabolcs Batta** a **Bence Lipták**.

Knihu a plaketu od primátora nášho mesta dostali **D. Sinka** a **Sz. Závodová**. Na slávnostnom uzatvorení školského roka v Sarvaši sa zúčastnila aj predsedníčka **Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku Alžbeta Hollerová Račková**, ktorá vo svojom príhovore zdôraznila to, aby žiaci pokračovali na poli slovenského jazyka, ktorý im bude pomáhať v budúcnosti, aby nezabudli na svoju školu, kde dostali základy vzdelania. Hlavný radca mestského zastupiteľstva **Zoltán Földesi** upozornil žiakov, aby boli vďační svojim rodičom a učiteľom, ktorí sa im snažili odovzdať všetko, čo budú potrebovať v budúcnosti. Vedúci okresného úradu **Roland Gaál** im zaželal veľa šťastia a úspechov v nasledujúcom období. Tí rodičia, ktorí boli aktívni a spolupracovali so školou, dostali ďakovný list a kyticu kvetov. Na záver ôsmaci zaspievali. Vďaka všetkým za krásne prežité chvíle.

Zlatica Lišková

Foto: autorka

bez slz prečítať slová, ktoré napísali so svojimi spolužiakmi. Triedna učiteľka tiež potlačala dojatie pri svojom príhovore. Rodičia sa poďakovali učiteľom za osemročnú starostlivosť, **Mária Körösiová Zvarová**, ktorá bola aj žiačkou našej školy, po slovensky a **Andrea Darvašová Sándorová** po maďarsky. Nasledovalo odovzдание darčiek a večera. Na záver lúčiaci sa ôsmaci mali zaslúženú diskotéku.

Rozlúčková slávnosť sa konala v divadle **Cervinus Teátrum**. Pozadie bolo ozdobené farebným puzzle, ktoré naznačovalo, že dve triedy boli spojené do jedného veľkého kolektívu. Moderátormi slávnosti boli žiak 6. B triedy

venského jazyka a dejepisu **Szabine Závodovej** odovzdala čestná riaditeľka **Zuzana Medvedová**. Cenu **Petra Kondacsa** v oblasti matematiky odovzdal žiačke **Fanni Frankovej** matematikár **Ladislav Príbelszki**. Cenu **Tibora Mótyána** za chvályhodnú hudobnú činnosť prevzal od **T. Mótyána**, čestného občana mesta Sarvaš, **Dominik Sinka**. Novozaloženú **Cenu Lászlóa Dernovicsa** za výnimočnú spoločenskú činnosť si zaslúžil **Gergő Kozma**. Cenu **nadácie školy** za dobré učebné výsledky odovzdala **Bianke Fehérvárovej Nagyovej**, **Mariette Oroszkiovej** a **Dávidovi Darvašovi** zástupkyňa riaditeľky **Anikó Kítová**. Ďalšiu cenu za kultúrnu činnosť

Foto: Marianna Fábíánová

Koniec školského roka 2016/2017 je tu

Keď táto veta odznela z úst riaditeľky **Edity Pečeňovej** na dvore Slovenského gymnázia, základnej školy, materskej školy a kolégia v Békešskej Čabe v piatok 16. júna poobede, zaznelo niekoľkonásobné burácanie: „Hurá!“ Nechýbali úsmevy a veľký potlesk. Usmievali sa žiaci, ich rodičia, učители i hostia.

Skôr ako nastali tieto radostné okamihy školského života, celú slávnosť otvoril zástupca riaditeľky školy **Michal Lásik**. Všetkých privítal, osobitne predsedníčku Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku (CSSM) **Alžbetu Hollerovú Račkovú**, a slávnosť pokračovala rozlúčkou ôsmej triedy základnej školy. Slová básnika, rozlúčkový ďakovný príhovor ôsmakov, v ňom poďakovanie prvej triednej učiteľke. Tou bola **Natália Lopusná**. Pomohla im zvládnuť abecedu, naučila ich čítať a písať, stála v škole pri prvých krokoch. **Judita Molnárová Pribojská** ich zase povzbudzovala na druhom stupni a priviedla, zostupujúc schodmi školy, i na túto slávnostnú rozlúčku. So slovenskou školou sa nelúčia všetci. Viac ako polovica z nich, ôsmi z pätnástich, v septembri zasadne do gymnaziálnych lavíc.

Riaditeľka inštitúcie potom v slávnostnom prejave vyzdvihla mnohé tohtoročné úspechy žiakov. Tí sa počas roka nielen vzdelávali, ale úspešne sa zúčastnili na mnohých súťažiach v rámci regiónu, štátu i mimo neho. Viacero významných ocenení získali i na súťažiach na Slovensku. Je to tak i vďaka kvalitným pedagógom školy, ktorí nielen vychovávajú a vzdelávajú svojich zverencov, ale i povzbu-

dzujú, pripravujú, spolupracujú s rodičmi a stále sa i sami vzdelávajú. Veľká vďaka patrí i rodičom. Podporujú žiakov a školu doslova. V tomto roku pomohli škole v materiálnej rovine vyše miliónom forintov. I na tejto koncoročnej slávnosti odovzdali riaditeľke školy symbolický šek v hodnote tristo tisíc forintov na záclonky a závesy v nedávno dokončenom slovenskom domčeku na dvore školy.

Ku koncoročnej slávnosti patrí i oceňovanie. CSSM, zriaďovateľ školy, sa rozhodla odmeniť žiakov dvoch slovenských gymnázií v Maďarsku. Tých, ktorí sa svojím prospechom i postojom k slovenskej komunite môžu stať príkladom pre ostatných žiakov. A. Hollerová Račková osobne odovzdala odmenu žiačke 10. ročníka **Csenge Szilágyiovej**.

Diamantovými diplomami za dlhoročné aktívne pôsobenie v čabianskej škole boli v tomto roku poctení učiteľ matematiky a fyziky **Juraj Krett** a učiteľka prvého stupňa **Zuzka Hidašiová**, v súčasnosti obidvaja na dôchodku. J. Krett si diplom prevzal osobne, Z. Hidašiovej to neumožnila choroba.

V odmeňovaní potom pokračovala riaditeľka školy E. Pečeňová ocenením najlepších výkonov žiakov. Po poďakovaní hostom a rodičom, ktorí si prítomnosťou uctili túto slávnosť a prispeli k tomu, aby sa rozlúčka s ôsmakmi stala nezabudnuteľným zážitkom, žiaci odišli so svojimi učiteľkami do tried. Vypočuli si záverečné hodnotenie, prevzali vysvedčenia a hneď potom sa mohli rozbehnúť užívať si čarovný prázdninový čas plný zážitkov.

Ján Pitoňák

Budujme silné rodiny

Budovať silné rodiny – znelo jedno z hlavných hesiel Svetového stretnutia rodín, ktoré hostila Budapešť. Kongres sa skladal z troch častí. Prvou bolo *Demografické fórum*. Maďarská vláda zorganizovala konferenciu, na ktorej sa zúčastnili zástupcovia z viac než zo krajín. Podujatie bolo o demografii, teda vývoji populácie vo svete s heslom „*Demografia a rodina – urobiť znovu rodiny silné*“. Na podujatí vystúpili viacerí zástupcovia maďarskej vlády a mnohí ľudia z celého sveta.

„V pamäti mi zostalo najmä vystúpenie arcivojvodkyne *Christiany von Habsburg-Lothringenevej*, ktorá zakončila svoj prejav slovami: „*Pomáhajme rodinám a budujme rodiny v láske a s láskou, lebo láska je nákazlivá,*“ povedala o svojich dojmach z kongresu europoslankyňa **Anna Záborská**. „*Stretnutie sa nieslo v nekonfrontačnom tóne. Bolo cítiť, že tým ľuďom skutočne záleží na tom, aby rodina bola znovu dôležitá. Obraz o rodine bol mnohofarebný, multikultúrny, nikto však nespochybnil, že rodina je dôležitá a že je potrebné budovať rodine naklonené mestá, komunity. To je jediná záchrana, aby naša kultúra prežila. Druhý deň kongresu sa prelínal s II. ročníkom fóra „One of us“ (Jeden z nás). Pred pár rokmi sme zbierali podpisy za túto občiansku iniciatívu. Nazbieralo sa jeden milión osemstotisíc podpisov a napriek tomu Európska komisia neakceptovala, aby sa v rozvojových krajinách z európskych peňazí nefinancovali potraty a zároveň, aby sa prestali robiť pokusy na zmrazených embryách alebo na embryonálnych bunkách. Všetky podujatia podporili aj rôzne cirkvi, nielen kresťanské. Prítomní boli aj predstavitelia židovskej komunity. Bola to politicko-občiansko-náboženská akcia, čo je veľmi dôležité, lebo len zjednotením je možné vrátiť rodine miesto, ktoré jej*

patrí,“ uviedla A. Záborská. Podľa nej všetko sa začína v rodine: „*Rodičia musia byť pre svoje deti príkladom. Musia v nich pestovať ten pocit, že raz budem mama, že raz budem otec. Dôležité sú aj aktivity rôznych mimovládnych organizácií.*“

Tretím nevyhnutným podporovateľom pre silné rodiny je prorodinná politika. Ako príklad uviedla Maďarsko.

Europoslanec **Miroslav Mikolášik** v súvislosti s tematikou kongresu o. i. uviedol: „*V súčasnosti čelíme výzvam, ktoré sa týkajú rôznych manipulácií s ľudským životom, s genetickou modifikáciou, s vytváraním ľudí umelým spôsobom prostrední-*

i súčasní politici, ktorí zasvätili svoju prácu vo verejnom priestore práve ochrane života. Myslím si, že nádeje a odhodlania pracovať ďalej je dosť a som veľmi rád, že aj známa petícia voči Európskej komisii sa zastala nenarodeného embrya a žije ďalej. Predniesli sme ju cez expertov právnikov na Európskom súdnom dvore v Luxemburgu. Na ťahu sme my všetci, či ako občania či ako otcovia rodín alebo ako mladí ľudia, ktorí sú za život. Myslím si, že každý na svojom poli musí urobiť svoju prácu a pridať ruku k dielu. Iba tak sa bude meniť spoločnosť, iba tak sa budú meniť – nebojím sa povedať – ľudia, ktorí nás zastupujú a tí, ktorí tvoria

tvom in vitro fertilizácie. Dokonca sa plánuje aj nosenie ľudí v umelých materniciach, ďalej problematika eugeniky, náhradného materstva, kde sa zneužívajú ženy doslova ako otrokyne, ktoré pre niekoho musia v rámci zmluvy vynosiť dieťa, už to nie je ľudská bytosť so svojou dôstojnosťou a so všetkým, čo k tomu patrí,“ povedal.

„*V Budapešti sme boli svedkami toho, že na všetkých úrovniach je záujem chrániť život. Musím vyzdvihnúť maďarskú vládu, ktorá poslala svojich ministrov a ktorí hovorili o prorodinnej politike. Boli tu prítomní aj lekári, významní právnici, bývalí*

zákony. Recept na silnú rodinu je jednoduchý. V rodine musí byť na prvom mieste Boh, to je základ. Rodina sa musí spolu stretávať, musí sa spolu modliť. Z tohto základu vychádzajú nielen postoje rodičov, ale aj detí, ktoré si ich osvoja a ako rastú, zapájajú sa do spoločnosti. V tomto smere som optimista a viem, že v mnohých krajinách prebieha obnova vo viere, obnova v kresťanských hodnotách, ktoré sa potom môžu pretaviť do činnosti či už pro-life organizácií, ale aj na úrovni jednotlivých parlamentov a jednotlivých vlád,“ konštatoval M. Mikolášik.

Sprac. podľa TK KBS

Ako ošetriť spálenú pokožku

„Opekať“ sa na slnku celý deň – to dokáže byť poriadne nebezpečné. Ak to s opalovaním „prešvihnete“ hneď prvý deň dovolenky, máte tie ostatné zaručene pokazené. Spálená koža páli, bolí a svrbí, zle sa vám spí a na oddych na slnku nemáte ani pomyslenie. A zlá správa znie – slnkom spálená koža sa lieči aj dva týždne. A to je zvyčajná dĺžka letnej dovolenky. Ak sa už spálite, ako koži pomôcť, aby sa rýchlejšie regenerovala?

Studená sprcha či studené obklady dokážu slnkom spálenej pokožke okamžite uľaviť. Pomáhajú aj overené recepty – uterák či plienku namočte do nízkotučného mlieka alebo kefiru a na 15 minút priložte

na postihnuté miesta. Tento postup opakujte aj niekoľkokrát denne. Treba byť opatrná v prípade, ak už máte na koži pluzgieriky – potom už mliečne výrobky na upokojenie pokožky nepoužívajte, mohli by ste si do rany zaniest infekciu.

Pite dostatok tekutín – hydratovaná pokožka sa regeneruje rýchlejšie, zároveň sa telo „ochladzuje“ zvnútra. Dostatok tekutín pomáha v horúčavách predchádzať bolestiam hlavy či závratom z tepla.

Je dobré mať vždy po ruke prípravky po opalovaní. Zvlášť vhodné sú tie s látkami ako aloe vera či panthenol, ktoré majú na slnkom spálenú kožu výrazný upokojujúci účinok. Zároveň vysušenú kožu hydratujú.

Trápia vás desivé sny? Niektoré druhy jedla a nápojov dokážu narušiť so spánkovým rytmom poriadne divy.

Ťažké jedlo, ťažká noc

Podľa časopisu *Frontiers in Psychology* uskutočnili odborníci výskum na 396 študentoch z Kanadskej univerzity, v ktorom pátrali po možných súvislostiach medzi jedlom a zlými snami. Vedci tak boli schopní zostaviť zoznam jedál, ktoré spôsobujú ťažšie zaspávanie, prerušujú spánkový cyklus, zapríčiniujú vyplavovanie stresového hormónu kortizolu a v neposlednom rade spôsobujú nočné mory. Ak si chcete večer pred spaním dopriať pizzu s poriadnou dávkou syra, zbystrite pozornosť. Tvrdé syry obsahujú vysoké množstvo tryptofánu, ktorý sa podieľa na syntéze hormónu serotonínu. Ten pozitívne vplyva na náladu človeka. I napriek tomu, že syry majú vyšší podiel tryptofánu, ich konzumácia tesne pred spaním náladu a spánok príliš neupravuje. Práve naopak. Konzumácia tučných jedál so syrom má

Jedlo ovplyvňuje sny

za následok snívanie o nepríjemných veciach.

Zo sladkostí sú desivé sny

Študenti, ktorí v noci konzumovali pikantné jedlá (paprika, chilli, tabasco) mali problém zaspáť a rovnako si udržať kvalitný spánok. Sťažovali sa tiež na stres a napätie počas nočného odpočinku. Dôvod ich trápenia spočíval najmä v tom, že „ostré“ potraviny zvyšujú telesnú teplotu a menia REM fázu (rapid eye motion), počas ktorej snívame. V prípade, že sa bez korenistých jedál neviete zaobiť, doprajte si ich minimálne šesť hodín pred spaním. Hovorí sa, že cukor dokáže upokojovať a zlepšovať náladu. Nie je to celkom tak, a najmä nie v noci. Sladkosti a čokoláda patria medzi jedlá, ktoré najviac vplyvávajú na spánok. Po konzumácii týchto maškrt mali študenti znepokojujúce a desivé sny. „Čokoláda obsahuje vysoké množstvo kofeínu, ktorý znižuje schopnosť zaspáť a tiež cukor, čo nie je dobrá kombinácia pred spaním,“ uvádza pre *eatthis.com* **Lauren Kelly** z Kelly Wellness v New Yorku. Pokiaľ si bez sladkostí neviete predstaviť život, je vhodné zvoliť namiesto mliečnej horkú čokoládu. Tmavú pochúťku je však lepšie zaradiť do jedálneho lístka v skorých poľudňajších hodinách. Medzi obľúbené jedlá, ktoré navodia pokojný spánok, patria ľahké zeleninové a ovocné šaláty, bezmäsité jedlá, nesladené nápoje a orešky.

M. Harvan, Pravda.sk

Andrea Speváková Pruhy

Malý učupený domček opásaný hnedožltým pruhom vonia domovom ako hasnúci oheň v kozube. Nevie, prečo sa sem vždy vraciam. Nepamätám sa, ako vyzerá izba, posteľ... Ani žena. Zdá sa milá. Trčím tu ako zdrap. Teraz, alebo nikdy... Ved' ešte človek vo mne je. Dofrasa, ani kvapka na posilu... Nie! Pôjdem a zakončím tú ságu. Dnes! Krokom neistým so zavýjajúcimi vlkmi v batôžku Incko vykročil k obrazu sna. Zaklopal.

– Dobrý deň, – pozdravil a vzápätí sa mu stiahlo hrdlo.

– Dobrý, – pretisla neisto cez poloootvorené dvere, analyticky odmeriavajúc akéhosi trhana mnohokrát obrazotvornosťou vykreslená žena. Niečo zvláštne bolo v tom zdanlivo nekonečne dlhom tichu očakávania. Spamätala sa. Usmiala sa neviditeľnou chvíľkou jasu v kútiku pier.

– Čo sa vám stalo? – pýtala sa takmer ustarostene.

– Potrebujete niečo? Nuž, podťe ďalej, – pozvala ho s čudným nádychom mystiky.

– Som smädný, – povedal Incko. – Mohli by ste mi dať pohár vody? Posadila ho k stolu.

– Samozrejme, – posunula k nemu misu s voňavými rožkami. – Som Zéra a vy ste? – vtom zmizla za stenou.

Neodolal, strčil rýchlo dva rožky do vrecka, s jedným sa maznal ako so sviatočnou večerou.

– Som Incko, – predstavil sa, – ale je to jedno.

Stíchol čľupot vody, vystrčila hlavu spoza steny.

– Prečo je to jedno? – opýtala sa Zéra prenikavým pohľadom.

Sklopil zrak, snažil sa zhltnúť miazgu v ústach.

– Som z toho vonku, je koniec, – oznámil poloticho.

Chvíľu postála.

– Počkajte! – nedala mu pokoj. – A čo to bolo, alkohol?

Znova ten istý nepríjemný vánok tiahol mu z temena cez chrbticu do prstov na nohách ako na niti posúvajúci sa rozlievač stimulansu v nelegálnom experimente.

Nadýchol sa a s odhodlaním zostať odpovedal: – Alkohol... a oni. Ľudia.

So zvláštnym bliknutím v oku Zéra natešene odpovedala: – Netrápte sa, aj ja mám s nimi problémy, som sama.

Neuveriteľné, pomyslel si Incko. Nechcel uviaznuť v tichu, pokračoval:

– Chcete povedať, že v takomto dome bývate sama?

– Ale nie, to nie, – a už bola za ním. – Vyzlečte si ten kabát, uvaríte sa tu v ňom.

– Ale ja ten kabát budem potrebovať, – bránil sa Incko, zmýlený šikovnosťou a teplom dotyku jej rúk. – V noci je zima, – vykotal očividne znepokojený až vzrušený činom ženy, ktorá sa mu zdala čoraz väčšmi výplodom vlastného bláznovstva a zároveň taká reálna, s telom životného tepla, tepom odzväňajúcimi chlopňami krvou plného čerpadla. Ďalšie rozoberanie zlúčeného paraentita, akoby čítajúc myšlienky, prerušila Zéra vopred pre-

hranou hazardnou ponukou. Vábivým pohľadom gaštanov sa mu pozrela priamo do tváre.

– Tá voda vám akosi nechutí. Dajte si radšej pivo, – povedala, a už ho aj mal v ruke.

Tak toto nedokážem, pomyslel si Incko, odháňajúc bôľ z uhryznutia vlastného svedomia. Takmer vykrikoval: – Na zdravie! – Odglgol kus tečúcej žltej smoly, ani čo by smäd hasil bolehlavom pred plánovanou smrťou.

Pohladila ho a čulo zahrála na zmysly ódu vzletu a čiernych dier. Trápenie sa premietalo ako bledé obrazy na tvári. Zéra čítala.

– Zdá sa, že by ste si potrebovali odpočinúť, – povedala.

– Nie, nie, a okrem toho, prečo by ste mi mali pomáhať? – pýtal sa Incko celkom mátožne.

– Som šialená. Aspoň oni tak tvrdia. Tri mesiace som bola v blázinci, – odpovedala s úsmevom a zároveň gaštanovým skúmavým pohľadom. Vtedy pocítil horkosť kukuty, ale konínom opitému sa mu zdalo, že sa vznáša nad sebou ako mudrc pred nirvánou. Nechcel to dať najavo.

– Bez srandy? – opýtal sa celkom rezko, snažiac sa spod obočia zachytiť reakciu na jej tvári. Nevidel nič. Iba koketu, ktorá mu celkom lahodila.

– Vy sa ma nebojíte? – spýtala sa Zéra celkom vážne.

– Nie, – odpovedal priam prekvapene.

– Naozaj? – pokračovala. – Zdá sa, že sa ma ľudia boja...

– Prepáčte, musím si odskočiť, – snažil sa Incko vysloviť celkom nenútené. Potreboval si vydýchnuť, premyslieť, možno aj utiecť. Nezmiatol ju.

– Tam je kúpeľňa, – ukázala na tmavú chodbu.

Vstal a vykročil. Je to dobré, nohy mám v poriadku, zhodnotil priam v behu a bolo mu akosi ľahšie. Obzrel sa. Nešla za ním. Predsa je milá, ja som šialený, ubezpečoval sám seba. Otvoril dvere. Nohy sa mu podlomili, kolená cvakli, zachytil sa na kľučke: – Zéra! Zéra!

– Čo sa stalo? – dobehla tentoraz znepokojená, s čudnou otázkou v očiach.

– V tej kúpeľni niečo je! – jachtal Incko, usilujúc sa izolovať obludu za dverami.

– Čože? – pozrela naňho akosi bojzhlivo.

– Tiger! Je tam tiger, – vyhrklo z Incka.

V čudnej premene na latentný úsmev, s očividným uspokojením zopakovala: – Tiger? Naozaj je tam tiger? – Zasmiala sa polohlasno a pozrela na Incka celkom koketne, vrátiac sa tak späť do roly prívetivej spoločníčky. Zavrel dvere, postavil sa na nohy. – Viete čo, tak ja už radšej pôjdem. Dajte mi môj kabát, – povedal, ako len pokojne mohol, no oči prezrádzali cunami strachu. Ako uniformovaná krásna sestrička, o ktorej sa dá iba snívať, nežne sa mu dotkla rúk a takmer hladími ho vliekla za sebou.

– Nie, radšej vám uvarím polievku. Dobrá je na zdravie, – roztréla maznavo po bruchu tesne nad motýľou linkou, kresliac ju prstami. Posadila ho k stolu. Vtom prudko dlaniami tresla o stôl, nadniesla sa nad neho, ostro sekajúc pohľadom. Jej oči mu pripadali ako rozžeravená loptička, gaštan, ktorý vyklzol predavačovi z rúk a odkotúlal sa rovno do pahreby, ktorá ho pohltila v procese rozkladu, a tak pozmenila v seba samu.

– Táto krajina sa ma pokúša zničiť. Mám na krku súd. Hovoria mi šialená Zéra z oslobodenej zoo, – hovorila jasne, ostro ako nožom cez puding.

– Ja noviny nečítam. Z oslobodenej zoo? – zajachtal Incko prvé, čo mu padlo na rozum.

Bolo to dobré, pomyslel si, keď videl, ako sa znova na povrch celkom nežne a prirodzene dostáva tá pôvabná koketa. Zdala sa mi taká obyčajná, exkurzoval, rozpaľtávajúc sa na nespočetne mnoho chvíľ, ktoré strávil na druhej strane ulice za ošúchanou stenou rozpadávajúcej sa novostavby, s pôžitkom pozorujúc jej pohyb a obraz úchylného domova, ktorý sa mu neraz zobrazil v sne.

– Áno, zbožňujem zvieratá. Problémy mám iba s ľuďmi. Ale so zvieratami si fakt rozumiem. Možno som bláznivá. Nevie, – zakľučovala Zéra, hrajúc sa s bledohnedou kučerou hustej hrivy.

– Podľa mňa ste veľmi milá, – vypustil napoly opitý snom.

– Naozaj? – takmer zavtipkovala a bola zasa svoja. Vtom akosi zvažnela, nutkajúc odmeranou, nevydržateľnou vášňou a úžasným strhujúcim tichom. Konečne položila otázku: – Počujte, a ako vyzeral ten tiger? Mal pruhy?

– Nevie, – celkom prosto vydal zo seba.

– A mal aj fúzy? Porozprávajte mi o ňom, – dobiedzala neodbytna a zasa tak neodolateľne.

– Bolo to fakt čudné... – povedal Incko.

– Bojíte sa? – pozrela priam lútosťne tajomnými gaštanmi.

– Možno, – pripustil Incko, prežívajúc v kostiach ozvenu pocitu z udalosti.

– Prečo? Mala som tu už jedného a bol celkom fajn, – zasvietila úsmevom spod kučier.

– Počujte, ale ja ta nemôžem vojsť! Ako sa vyseriem, keď na mňa bude civieť tiger? – vyhrkol Incko, vzápätí sa zháčil nad takou vetou. Sprostý, kde sa to v tebe vzalo, pýtal sa sám seba.

– Ach, hlupáčik, podte so mnou! No podte, – vliekla ho do kúpeľne. Kolená mu takmer vypovedali poslušnosť, keď dokorán otvorila dvere.

– Vidíte, všetko je v poriadku! – zazvučala, akoby predkladala proklamáciu. A zasa sa mu zdala zobrazením vznášajúcim sa nad podlahou, vyplňajúcim každý kútik aj tej najskrytejšej úchyľky. Zasa zaiskrila tým čudným polohlasným smiechom.

– Viete, zvieratá nemôžem nemilovať. Každé je také milé, také svojské... Nikdy nie odporné. A vy? Milujete zvieratá? – pozrela naňho s jasným očakávaním.

– Počujte, ak mi vrátite kabát, pôjdem, – povedal Incko. Nevedel si objasniť zlúčeninu reality a sna. Mihlo mu myslou, že musí odísť.

– Nechcem, aby ste odišli, – povedala prosebne Zéra, akoby znova prečítala, v čom sa zmieta, a s tvárou uplakaného dievčatka k nemu vystrela ruky.

– Ale ja som len človek, viete? – podotkol Incko, už celkom bez pocitu, akosi porazene v boji, ktorý ho zmátožil, otupil.

– Len ste stratený. Ale ešte ste nezatvrdli. Viem to! Stačí, aby vás niekto našiel, – ešte vždy prosebne nutkala Zéra.

– Ja neviem... Možno som už na to pristarý... – rozoberal viac sám so sebou ako odpovedal na ponuku.

– Zostaňte... Možno vás nájdeme... – zakoketovala opäť Zéra a vzala do rúk jeho dlane. – Vidíš tú čiaru? To je čiara života, – štekla mäkkým teplým prstekom. – Nie si na zemi tak dlho... A teraz vidíš moju? Ja som predtým bola na zemi veľakrát. Myslíš si, že som šialená? Myslíš, že som bláznivá Zéra?

– Nevie. To sa nedá zistiť, – povolil Incko a dovolil osudu, nech ho vedie.

Ráno svitalo krásne ako nikdy predtým. Do izby sa predieral lúč slnečného jasu, sprevádzaný lahodným vznešeným spevom prírody.

– Toto si chcem užiť, hoci by bolo posledné, – presakoval teplom posteľ Incko. Vtom sa niečo k nemu pritúlilo a slovami pretrhlo kúzlo zory.

– Dobré ráno, starý tiger, – usmiala sa naňho Zéra.

– Tiger? Ale ja som človek, viete, – Incko otvoril oči a cez akúsi hmlu nevoľky sa prehrabal po včerajšku.

– Nuž, keď tak chceš... – pohladila ho na čele. – Ale vždy ma môžeš navštíviť. Príď kedykoľvek, – pobozkala ho na líce a šantivo zoskočila z posteľe.

I keď s lútosťou nad rozpadnutým blahom rozhodne vystúpil pred Zéru.

– Prepáč, Zéra, ale ja už naozaj pôjdem. Toto je alebo nejaké veľké predstavenie, možno som mŕtvy, alebo som sa zbláznil a mám preludy, – zašomral si popod nos, navliekajúc známe handry.

– Tiger, tiger, – dráždila Zéra. – Vieš, keď zomrieš, budú vidieť, kto si.

– Si vtipná, – dohodil len tak s úsmevom Incko. Zvrtla sa prudko.

– Nie. Ja ťa vyliečim! – rázne sa zaprisahala a rozhodne zručne potiahla ostrím pod bradou.

– Miláčik, odnesiem ťa k ostatným. Nič sa neboj. Vidíš, aké máš krásne pruhy, – vášnivo koketovala s vytrácajúcou sa teplotou tela v procese premeny ožívajúceho tigra.

Noc múzeí s Veľkotarčanmi

Foto: csl

URVACSORAI KANNA
175,8 g / Cinkota

Medzi najpopulárnejšie kultúrne udalosti v Maďarsku patrí tzv. *Noc múzeí*, keď záujemcovia môžu navštíviť za zvýhodnené ceny rôzne muzeálne inštitúcie a galérie. Tohto roku bola už po pätnásty raz. Pri tejto príležitosti návštevníci mohli nazrieť aj „za kulisy“, múzeá im pripravujú z roka na rok lákavejšie programy. My sme v poslednú júnovú sobotu strávili večer v budapeštianskom *Evanjelickom celoštátnom múzeu*, kde sme si pozreli interaktívnu stálu výstavu s názvom *Dedičstvo Luthera*, ktorú otvorili v novembri minulého roku a pochopiteľne obsahuje množstvo sakrálnych predmetov aj z našich slovenských miest a obcí. Sú to napríklad rôzne vydania *Tranoscia* alebo aj *Agenda evanjelickej cirkvi a. v.*, vydaná v Pešti v bibličtine v roku 1867. Múzeum disponuje bohatou zbierkou zlatníckych liturgických predmetov, videli sme tu krásne strieborné, resp. pozlátené kalichy k Večeri Pánovej z 18. storočia z *Cinkoty*, *Ďurky*, *Malého Kereša*, *Sarvaša*, *Šámšonházu*, ale aj z *Banskej Bystrice*. Zaujala nás vrchná časť drevenej truhly zo *Sarvaša* s dvojjazyčným nápisom,

podľa ktorého v nej pravdepodobne pochovali člena „*Poctivého Mlinársko Těsárskeho Cechu*“. Ďalším zaujímavým exponátom je nádherný krstiaci bazén, v ktorom pokrstili básnika *Alexandra Petroviča (Sándora Petőfiho)* a múzeu ho venoval evanjelický cirkevný zbor v *Malom Kereši*. V priestoroch múzea bola prístupná aj rarita, a síce originálny, vlastnoručný testament *Martina Luthera*. V pivničnej sieni návštevníkov okrem dočasnej výstavy s názvom *Predmety sviatkov* prekvapili aj rôznymi sprievodnými kultúrnymi programami. Takýmto bol aj blok *Spolku pre zachovávanie*

tradícií vo Veľkej Tarči, jeho *Spevácky zbor Venčok* predniesol slovenské a maďarské ľudové piesne s náboženskou tematikou, ako aj slovenské sakrálné skladby. Veľkotarčiansky pestrý kroj predstavili členka *Náboženského a sociálneho výboru Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku Mária Galántaiová* spolu s vedúcim spolku *Ladislavom Bátorim* a s členkami zboru *Venčok*. Obecenstvo sa dozvedelo napríklad to, ako sa menil ženský kroj podľa veku jej nositeľky, od konfirmandky až po starú ženu, alebo kroje akej farby si Veľkotarčianky museli obliecť na jednotlivé cirkevné sviatky, od *adventu* až po *deň reformácie* (31. októbra) do kostola. Účastníci napriek vážnej téme ocenili aj svojský humor pani *Galántaiovej*, a vďaka nej a ostatným členom spolku zažili príjemný sobotňajší večer.

CSL

Velké pravdy o Chuckovi Norrisovi

Televízna show Survivor mala pôvodne byť o skupine ľudí vysadených na ostrov s Chuckom Norrisom. Neboli však žiadni preživší a nikto nebol dosť odvážny, aby šiel po natočené materiály.

*

S rastúcou cenou benzínu sa Chuck Norris začína strachovať o svoj pitný režim.

*

Darwinova evolučná teória neexistuje, existuje iba zoznam živočíšnych druhov, ktoré nechal Chuck Norris prežiť.

*

Chuck Norris sa tak dlho pozeral do slnka, až žmurklo.

*

V prvom diele Jurského parku Tyrannosaurus Rex neprenasledoval džíp. Chuck Norris prenasledoval Tyrannosaura a džíp.

*

Tep Chucka Norrisa sa meria Richterovou stupnicou.

*

Väčšina ľudí pozná Descartovu slávnu vetu: „Myslím, teda som...“ Čo ale väčšina ľudí už nevie, je to, že výrok pokračuje: „... sa vždy bál Chucka Norrisa“!

*

Chuck Norris naučil šmirglový papier, ako byť drsným!

*

Vojenská jednotka Chucka Norrisa nebola použitá v hre Civilization 4, pretože samotný Chuck Norris dokázal poraziť celé skombinované národy sveta na jeden ťah.

*

V Číne považujú fúzy z briadky Chucka Norrisa za afrodisiakum.

*

Vždy keď hrá Chuck Norris Monopoly, má to vplyv na svetovú ekonomiku.

*

Všetci ľudia majú slepé črevo. Chuck Norris má črevo, ktoré vidí!

*

Vtipy o Chuckovi Norrisovi nie sú až tak vtipné, nikto to ale nikdy neprizná nahlas... Ved' čo ak je Chuck Norris nablízku?

- Synku, ak ma moja veštiaca schopnosť neklame, tvoju smrť zapríčiní utopenie.

SUDOKU

			6	5		9		4
1		4					3	
		5	8					
8					4	1	2	
	6			9				7
	5			2				
9							5	8
3					6			
			9	8		6		

Tábor v Mojmirovciach

Ako pravidelne v predposledný júnový týždeň, aj v tomto školskom roku sa nám, žiakom budapeštianskej školy, vďaka *Slovenskej samospráve Budapešti* pošťastilo stráviť týždeň v krásnom prostredí kaštiela v Mojmirovciach. V obci neďaleko Nitry sme pobudli s učiteľkami **Monikou Szelenyiovou** a **Timeou Marikoveczovou**.

Hneď v prvý deň popoludní sme si pozreli Regionálne múzeum Mojmirovce, kde sme sa oboznámili s históriou obce, pozreli sme si výstavu starodávnych hračiek, ako aj výrobky rôznych talentovaných umeleckých remeselníkov.

Hoci my v Maďarsku už máme prázdniny, v utorok sme zasadli do školských lavíc a aktívne sme sa zapojili do vyučovania v miestnej škole. Každý deň sme mali možnosť bezplatne využívať areál v krásnom parku kaštiela, s množstvom zaujímavých atrakcií. Je tam napríklad minigolfové ihrisko, lezecká stena, hojdačky, športové náradia, bazén, ba aj wellness.

Cítili sme sa tam veľmi dobre a všetci sme si našli nových priateľov. V stredu sme boli na kúpalisku v susednej dedine, v Poľnom Kesove. Je to kúpalisko s termálnou vodou, ktoré bolo postavené už dávno, ale v ostatných rokoch ho postupne rekonštruujú. Musím vám povedať, že je nádherne urobené a my sme sa tam cítili výborne.

Mali sme možnosť stretnúť sa s manželmi **Žilíkovcami**, ktorí sa každoročne stretávajú s deťmi z Budapešti. Aj nás prijali veľmi srdečne. Ak ste o nich náhodou ešte nepočuli, musím vám prezradiť, že sú rozhodne miestna pozoruhodnosť. Obec nazývajú podľa starodávneho názvu Urmín a aj sami seba považujú za Urmínčanov. Pán **Róbert Žilík** je drevorezbár, výrobca hudobných nástrojov. Ukázal nám, ako sa šikovne dajú vystružikovať píšťalky, husličky, ale aj sošky. Dokonca nám predstavil stredovekú kultúru poľnohospodárstva. Pán Žilík nám daroval svoju najnovšiu knihu. Pod názvom *Portrét neznámeho dievčaťa* napísal príbeh z kaštiela v Urmíne. My sme Žilíkovcom zarecitovali báseň *Sándora Wöeresa „Ha a világ rigó lenne“* aj v slovenskom preklade **Gregora Papučka** „*Keby svet bol drozdom*“, a zaspievali sme krásne zemplínske ľudové piesne, ktoré sme sa naučili v našej škole v Budapešti.

Naš pobyt na Slovensku veľmi rýchlo ubehol a my sme sa vrátili domov s krásnymi a nezabudnuteľnými zážitkami.

Luca Baloghová, žiačka 3. ročníka

Foto: Monika Szelenyiová

